

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

3. Vnde sume[n]da sit pluralitas huius Sacrame[n]ti in se[n]te[n]tia, quæ
dicit, species etia[m] in recto significari.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

17.
Obiectio se-
cunda.

Responsio.

Obiicies secundò; si corpus Christi contineretur sub speciebus olei, posset constituere aliud differens specie sacramentum per modum medicinæ, quod quidem distingueretur à sacramento Eucharistiæ: ergo licet idē corpus Christi sub duplici specie panis, potest constituere duo sacramenta numero distincta. Respondeo; si corpus Christi contineretur sub speciebus olei, & vt sic esset sacramentum medicinæ, tunc quidem Eucharistia & illud sacramentum non dicerentur in rigore duo sacramenta, sed vnum sacramentum affectum duplici significatione sacramentalis totali specie diuersa: sicut si idem subiectum afficiatur albedine, & nigredine, non erunt duo colorata, sed vnum coloratum pertinens pro formali ad duas species totales coloris: sic etiam in prædicto casu essent due rationes formales sacramenti specie diuersæ: non tamen essent duo sacramenta; quia sacramentum illud importat in recto corpus Christi, & non potest multiplicari, nisi multiplicato illo, quod importatur in recto.

18.
Clemens
Papa.
Obiicitur vltimo.

Respondeo.

Vltimò potest obiici modus loquendi Clementis Pontificis Epist. 2.1. relati in cap. *Tribus gradibus*, de Consecrat. d. 2. vbi docet, tot holocausta esse offerenda in altari, quot populo possint sufficere; ergo sentit Pontifex, plura numero sacramenta Eucharistiæ suscipi à fidelibus; sacramentum enim Eucharistiæ holocaustum est: sunt autem plura holocausta, ergo plura sacramenta. Respondeo in primis, apud Clementem non haberi illud verbū, tot holocausta, quod refertur à Suarez; sed tanta, inquit, holocausta offerantur, quanta populo sufficere possint. Aliud autem est, tot esse sacramenta, aliud, tanta esse sacramenta: nam primum significat pluralitatem, quam negamus; secundum solum significat magnitudinem quantitatis, ad quam non oportet multiplicari id, quod significatur in recto; sufficit additio quantitatis: nam si eadem homini addideret alia quantitas, esset maior homo, non tamen duo: sic ergo dici posset, corpus Christi sub maiori quantitate panis esse maius sacramentum, non dignitate, sed extensione. Deinde secundò dici potest, Pontificem ibi loqui vulgari modo de holocaustis pro hostiis ante consecrationem; sicut etiam vulgò dicitur consecrari quatuor, vel quinque hostias; vbi hostia non sumitur rigore, sed pro victima oblata, sed pro pane, vel quantitate panis, sub qua ponitur corpus Christi, in quo sensu vulgari hostia non est sacramentum. Si verò hostia sumatur strictè pro re oblata, sicut non dicuntur plura sacramenta, sic nec plures hostiæ; vt habetur expressè in c. *In Christo*, de Consecrat. d. 2. vbi Ambrosius ex vnitatem corporis Christi infert, non esse plures hostias, sed vnam. Vna, inquit, hostia, non multa. Sicut enim, quod vbiq; offertur, vnum est corpus, & non multa corpora; ita & vnum sacrificium. Ex quibus verbis non parum confirmatur nostra sententia.

Ambros.

SECTIO III.

Vnde sumenda sit pluralitas huius sacramenti in sententia, quæ dicit, species etiam in recto significari.

19.
Quid dicendum sit in sententia asserente species significari in recto.

Impugnatur regula quam asserit Vasquez.

Supposita nostra sententia, quod Eucharistia non dicat in recto species, sed corpus, & sanguinem Christi, hæc omnia facillè intelliguntur: in sententia tamen contraria asserente, species etiam significari in recto, difficilior assignatur regula firma, ad multiplicanda sacramenta Eucharistiæ ex multiplicatione specierum. Nam in primis regula illa vniuersalis P. Vasquez, quod tot sint sacramenta, quot sunt species, atque adeo in pyxide esse tot sacra-

menta, quot sunt particule cōsecratæ, hoc, inquam, difficile est; primò, quia est contra communem modum loquendi: nemo enim dicit, Sacerdotem dum sumit hostiam in tres partes diuisam, sumere tria sacramenta Eucharistiæ: sicut nec qui comedit frustum panis in tres partes diuisum, dicitur comedere tres cibos. Secundò, quia si essent plura sacramenta, deberent causare plures gratias, & habere plures significationes distinctas.

Respondet Vasquez num. 37. non causari plures gratias, quia sumptio est conditio, sine qua hoc Sacramentum non operatur; & licet sacramenta sint plura, sumptio est vna, & limitat Sacramentum ad vnum effectum. Sed contra, quia in primis plures causæ applicatæ per vnicam applicationem, adhuc operantur plures effectus, eo quod applicatio sit solum conditio: si ergo sumptio est solum conditio, & sacramenta sunt plura, singula ponent suum effectum. Deinde non video, cur sumptio tunc sit magis vna, quàm sacramenta, quæ sumuntur; quod enim attinet ad distinctionem physicam, tam distinguitur physice sumptio vnius particule, vel hostiæ à sumptione alterius, quàm vna hostia, vel particula ab alia. Si verò dicas, sumptionem esse vnam moraliter, quia fit vna pars post aliam absque interruptione morali: ergo ad vnitatem etiam sacramenti sufficit similis coniunctio moralis; cur enim plus requiratur ad vnitatem sacramenti, quàm ad vnitatem sumptionis?

Confirmari, ac explicari potest in aliis sacramentis: nam sacramentum Pœnitentiæ habet etiam plures partes integrantes, quarum singulæ possent esse sacramentum seorsim; & tamen non dicitur plura sacramenta, sed vnum propter vnitatem moralem, licet habeant distinctionem physicam: ergo idem dici potest de sacramento Eucharistiæ. Maiorem ostēdo, quia ponamus hominem accedere ad Confessionem cū duplici actu doloris, & singula peccata bis confiteri, ecce ex parte materiæ sunt partes, quarum singulæ sufficerent ad vnum sacramentum: nam ex vno actu doloris ex illis, & ex vna confessione eorundem peccatorum posset postea fieri aliud sacramentum. Quod etiam de forma absolutionis suo modo dici potest: nam licet Sacerdos semel solum absoluat, sed reuera singulæ syllabæ absolutionis proferuntur successiue, & taliter, vt dimidia pars prolationis singulorum syllabarum sufficeret ad integrandam sufficentem absolutionem velocius probatam; vnde illa absolutio posset diuidi in duas, quarum quælibet sufficeret ad vnum sacramentum: nunc tamen non sunt plura sacramenta, sed vnum propter coniunctionem moralem. Ergo licet due particule cōsecratæ, si seorsim sumerentur, sufficerent ad duas refectiones, coniunctio tamen moralis, quam habent, quando simul sumuntur, facient, quod non sint duo sacramenta, sed vnum.

Hinc autem soluitur argumentum Patris Vasquez, quo probat suam sententiam hoc modo. Vnitatem artificialis sacramenti sumenda est ex eo, quod est essentiale, aut substantiale sacramento in genere suo, non ex aliquo accidentario; nihil autem est essentiale in genere sacramenti in pluribus particulis consecratis, ex quo sumatur vnitatem, cum tamen sit aliquid essentiale, ex quo sumatur pluralitas; nam loci propinquitas, aut quod vnica sumptio, aut ab eadem persona sumantur, sunt accidentalia sacramento, vt constat: vnitatem etiam formæ consecrationis non iuuat, tum quia vnica forma Baptismi possunt plures simul baptizari, & fieri plura sacramenta: non est ergo, vnde sumatur vnitatem sacramenti in prædicto casu.

Ad

23.
Adversarij
facile ad hoc
argumentum
requirunt.

Ad hoc, inquam, argumentum facile responde-
bunt Adversarij adducendo in primis exempla mul-
ta, in quibus vnitas, vel pluralitas desumitur ex ali-
qua circumstantia accidentali: sic voluntates eius-
dem obiecti mali dicuntur vnum, vel plura peccata
propter continuationem, vel interruptionem tem-
poris; ita vt plures voluntates eiusdem obiecti,
etiam si sint physice diuersae, propter continuo-
nem tamen moralem sint vnum peccatum, quae abs-
que illa continuatione essent plura peccata, cum
tamen illa continuatio, seu temporis circumstantia
non sit constitutum essentiale peccati. Sic etiam
sumptio Eucharistiae in sententia eiusdem Vasquez
debet esse vna, vel multiplex propter solam circum-
stantiam continuationis, vel interruptionis secun-
dum tempus, quae quidem circumstantia non con-
stituit intrinsecè, & essentialiter in ratione sum-
ptionis sacramentalis. Omnes ergo debemus fateri,
posse multiplicari aliqua ex circumstantia non per-
tinente intrinsecè ad eorum quidditatem, & essen-
tiam. Quod etiam in re physica ostendi potest: ex
vna enim aqua sunt per separationem duae aquae,
quae separatio solum ponit negationem continua-
tionis; continuatio autem non est aliquid consti-
tuens aquam in esse aquae, sed in esse vnius aquae:
sic ergo potest fieri vnum sacramentum per aliquid,
quod non constituit in ratione sacramenti, sed in
esse vnius sacramenti.

24.
Ostenditur
in re physica.

21.
Inferentia.

Dices, idem debet esse constitutum, & distin-
ctum cuiusque rei; per id enim, per quod consti-
tuitur in se ipsa, debet distingui ab omni alia, quia
ideo non est alia, quia est in se talis; quod non potest
vnum sacramentum distingui ab alio, nisi per id, per
quod constituitur in esse talis sacramenti; atque ideo
non poterunt esse plura sacramenta per id, quod
non pertinet ad constituendum sacramentum.

25.
Respondetur.

Quid sit pro-
pria & rigi-
da distin-
ctio.

Respondetur, Antecedens esse verum loquendo
de distinctio simpliciter, non verò de distinctio
in ratione totius, nisi explicetur cum debita pro-
portionem. Pro quo aduerte, distinctionem propriam,
& rigorosam esse, quia vnum non est aliud, & hæc
debet semper provenire à constitutiuo intrinsecò
rei, vt obiectio probat: nam in exemplo supra po-
sito de duabus aquis, illæ etiam quando faciebant
vnam aquam, illæ, inquam, tunc erant duae partes
distinctæ inter se, quarum vna non erat alia pars; &
hoc habebant singulæ per id, per quod singulæ con-
stituiebantur, nempe per suam hæcitate quiddi-
tatiuam. Per separationem vero postea non acceperunt
genus hoc distinctionis, & pluralitatis, sed
aliud minus proprium, scilicet quod essent duae
aquae totales, hoc est, quod non componerent idem
totum sicut autem hoc, quod est esse aquam tota-
lem, habent singulæ, non per sua constitutiva in-
trinsecà, sed per carentiam continuationis: sic etiam
per eandem carentiam continuationis, quæ est ali-
quid superadditum aquæ in ratione aquæ, habent
singulæ distingui in ratione totius, hoc est, esse
vnum totum, quod non sit illud aliud totum. Vnde
in hoc etiam genere distinctionis videtur habere
suo modo locum regula illa supra posita; nam licet
hæc aqua non sit distinctum totum ab alia per id,
per quod constituitur in se ipsa, est tamen totum
distinctum ab alia per id, per quod constituitur in
ratione totius, atque ita semper distinctum est
constitutiuum, saltem constitutiuum in illo genere,
in quo est distinctio. Hinc iam ad obiectionem re-
spondetur, eam doctrinam applicando ad materiam
præsentem, singulas particulas consecratas distingui
ab alijs per id, per quod in se ipsis constituuntur in
ratione sacramenti; atque ideo ante separationem

etiam localem habere hanc distinctionem intrinsecam,
qua hæc particula, seu hoc sacramentum præ-
scindendo à sacramento totali, & partiali, non est
illa alia particula. Quod vero sit sacramentum to-
tale distinctum ab illa alia hostia, non est constitu-
tium huius particulae in ratione sacramenti, sed in
ratione sacramenti totalis, quod haberi potest per
aliquam circumstantiam extrinsecam rationi sacra-
menti, & per illam eandem sicut constituitur in ra-
tione totalis, potest distingui ab alio, & facere duo
tota, quæ prius non erant, nisi sacramenta partialia.

26.
Inferentia.

Vrgebis, quia species panis, & species vini conti-
nentes corpus, & sanguinem, etiam quando sunt
simul in altari, dicuntur duo sacramenta: sic enim
aliquando de illis loquitur Ecclesia, vt supra vidi-
mus; ergo & duæ particulae, seu duæ hostiæ conse-
cratae simul etiam coniunctæ in altari possent dici
duo sacramenta. Respondeo negando consequen-
tiam: sicut enim duo cibi diuersi, v.g. carnes, & po-
ma, etiam quando sunt simul in mensa, dicuntur
duo cibi; plura tamen poma eiusdem rationis simul
posita non dicuntur plures cibi, sed vnus: sic corpus,
& sanguis Christi sub speciebus diuersis dicuntur
duo sacramenta, quia heterogeneitas fecit plurali-
tatem: duæ tamen hostiæ simul positæ non dicun-
tur duo sacramenta, sed vnum; quia in his homo-
geneis separatio facit pluralitatem, & coniunctio
vnitatem. Non potest ergo in vniuersum approbati
regula illa P. Vasquez de multiplicandis sacra-
mentis Eucharistiae solum propter multitudinem spe-
cierum, etiam quando simul positæ sunt.

Respondetur.

27.

Nec etiam
vniuersaliter
verum est mul-
tiplicari sa-
cramentum
pro multitu-
dine sumen-
tium.
Primo.

Sed neque etiam regula illa alia, quod multipli-
cetur sacramentum iuxta multitudinem eorum, qui
illud suscipiunt, videtur vniuersaliter vera. Primo,
quia si in eodem calice sit vinum pro decem con-
uiujs, non dicuntur plura vina, sed vnum vinum, &
vnus potus pro omnibus; ergo sanguis Christi po-
tandus à multis dicitur adhuc vnus potus, dum est
in vno calice, & corpus Christi sumendum à multis,
tamen, dum est in eadem pyxide, dicitur vnus ci-
bus, sicut plura poma in eodem ferculo, apposita
pro omnibus dicuntur vnus cibus.

Secundo.

Secundò, quia si eadem hostia consecrata ab ali-
quo sumpta propter stomachi debilitatem non cor-
ruptis speciebus, integra post horam eiiceretur,
posset eadem ab alio sacramentaliter sumi, & vtri-
que dedisset gratiam, non tamen essent duo sacra-
menta, nec duæ Eucharistiae; nihil enim haberet
vna, quod non haberet alia, vt constat; ergo distin-
ctio sumentium non multiplicat. Tertiò, quia sicut
ante vsum actuale est verum, & completum sacra-
mentum Eucharistiae, sic ante vsum potest esse vnus,
vel plura sacramenta; sed ante vsum est indifferens,
vt sumatur ab vno, vel multis; ergo non multipli-
catur per solam multitudinem sumentium.

Tertiò.

Dicunt aliqui, multiplicari per intentionem, qua
destinantur hostiæ distribuendæ pluribus, vel dan-
dæ vni; ideo tres partes sumendæ ab eodem Sacer-
dote sunt vnum sacramentum; tres verò particulae
dandæ tribus sunt tria sacramenta. Sed contra; quia
hæc intentio interior videtur nimis extrinseca ad
faciendam hanc vnitatem, vel multitudinem. Quid
enim si vnus habeat intentionem distribuendi illas
hostias multis, alius verò habeat intentionem, quod
sumantur omnes ab vno, eruntne tunc plura, &
vnum sacramentum simul propter diuersas illas in-
tentiones? Adde, non esse vnum, vel multos cibos,
qui eodem ferculo apponuntur propter intentio-
nem internam, quam aliquis habet comedendi to-
tum illud, vel distribuendi socijs. Denique, qui de-
fert sacramentum pro pluribus infirmis communi-
candis,

Dicunt alii
qui multipli-
cant per in-
tentionem
qua destinantur,
&c.

Respondetur.

candis, non dicitur communiter deferre sacramenta, sed sacramentum.

29. *Nec verum est vniuersaliter multiplicari pro multitudine sumptionum.* Illa etiam regula, quod multiplicetur hoc sacramentum pro multitudine sumptionum, non videtur in vniuersum vera. Primum quia, vt supra dicebam, eadem difficultas videtur restare de ipsis sumptionibus, vnde multiplicentur nam si hæc multiplicentur per distantiam vnius ab alia, idem poterit dici de ipsis Sacramentis. Secundò, quia potest contingere, vt sit duplex sumptio eiusdem sacramenti, vt in casu supra posito, si eandem hostiam, quam hodie quis sumpsit, cras, incorruptis speciebus, eiiceret, posset iterum cras eam sacramentaliter sumere, sicut posset aliam sumere, & daret nouam gratiam sacramentalem, & diuersam refectionem spiritualem: sacramentum tamen esset omnino idem, vt constat; ergo sumptio sola diuersa non multiplicat.

30. *Instantia.* Dices, iuxta probabilem sententiam, quæ docet, posse aliquando eandem contritionem non reuocatum deferre pro materia in duplici Sacramento Pœnitentiæ, adhuc illa contritio diceretur duplex sacramentum propter duas applicationes; ergo & in prædicto casu eadem hostia diceretur duplex sacramentum, propter duas applicationes, vel sumptiones. Respondetur, fore tunc duo sacramenta Pœnitentiæ, quia illud sacramentum non includit solam contritionem, sed etiam confessionem, absolutionem, & satisfactionem; quæ omnes essent diuersæ, licet contritio esset eadem: in nostro tamen casu sacramentum Eucharistiæ esset omnino idem; quia omnia, quæ illud intrinsecè componunt, essent omnino eadem, vt constat.

31. *Non ergo leuiter confirmatur nostra sententia ex eo quod nulla regula possit præscribi quæ satisfaciunt.* Vides, vix posse regulam aliquam præscribi, quæ omnino satisfaciatur: vnde non leuiter confirmatur nostra sententia, iuxta quam si solum corpus, & sanguis Christi significantur in recto, facile omnia expediuntur; & explicatur optimè, quomodo hoc sacramentum semper sit idem cibus, idem panis, idem sacramentum, siue ab vno, siue à multis sumatur. Si tamen in recto diceretur etiam species, vt alij volunt, tunc in primis dicerem, coniunctionem localem plurium specierum, v.g. in eadem pyxide, in eodem altari, facere, vt dicatur vnum sacramentum, sicut plura poma eiusdem rationis apposita simul dicuntur vnus cibus, si verò separantur, tunc ratione separationis possent dici plura sacramenta, licet fortasse separatio ad hoc non cogeret: nam de toto tritico, quod in diuersis horreis vrbis asseruatur, solemus dicere, illud esse cibum omnium ciuium pro hoc anno: cur ergo de omnibus hostiis consecratis, Romæ existentibus, non possemus dicere, illum esse cibum spiritualem huius vrbis?

32. *Separatio tamen fortè sufficeret ad dicenda plura sacramenta.* Cæterum, quod separatio illa sufficeret ad dicenda plura sacramenta, colligi etiam potest ex eodem communi modo loquendi de cibis communibus; qui, etiam si sint homogenei, distributione tamen ipsa, & separatione appellantur multi cibi. De eodem enim tritico, & pane omnibus dabat Ioseph Genes. 47. & tamen dicitur, quod præbebat cibaria singulis, & rursus quod Sacerdotibus statua cibaria ex horreis publicis præbebantur; & de eodem Manna dicitur Exod. 16. In die autem sexta collegerunt cibos duplices, id est, duo gomor per singulos homines. Posset ergo similiter Eucharistia propter distributionem, & separationem appellari multiplex cibus. Propter hanc enim rationem diximus sup. sect. 1. Eucharistiam sub speciebus panis, quando seorsum sumitur à speciebus vini, posse appellari, non conuiuium integrum, sed totale sacramentum; quia in eiusmodi homogeneis separatio dat totalitatem; ergo eodem modo eadem species Eucharistiæ per separationem ab alia

simili specie potest acquirere pluralitatem in sua ratione, quam prius non habebat.

Dices, si Sacerdos accipiat hostiam vnam, & statim afferatur alia hostia ex alia Ecclesia, quam absque interruptione morali in eadem Missa accipiat, non diceretur suscepisse duo sacramenta, sed vnum; ergo distantia vnius hostiæ ab alia non sufficeret ad multiplicanda sacramenta. Respondetur, tunc ex vtraque hostia fieri vnum sacramentum per coniunctionem; quia licet prius distarent, postea adducta secunda hostia ad Sacerdotem, qui sumperat primam, incipit secunda facere vnum sacramentum cum prima.

Aduerte tamen primò, hæc procedere non absolute, sed ex suppositione, quod species dicerentur in recto; nam de facto iam dixi, semper esse idem sacramentum. Nunc solum dicimus, quod si illa sententia esset vera, ita magis consequenter loquendum esset: iuxta quam etiam sententiam dicendum esset, per sumptionem diuersarum hostiarum à diuersis multiplicari etiam sacramenta; quia ipsa sumptio à diuerso homine multum separatur moraliter vna hostia ab alia; nam licet physicè magis fortasse distet vna pars hostiæ ab alia in eodem altari, quam in stomacho vnius ab alia existente in stomacho alterius localiter coniuncti, in ordine tamen ad vñus humanos, & moraliter magis separata est, & ideo posset maiori titulo multiplicare sacramenta.

Aduerte secundò, iuxta eandem sententiam, quod licet sumptio solum diuersa eiusdem hostiæ non sufficeret ad multiplicanda sacramenta, vt supra diximus, casu, quo eadem hostia die sequenti ab eodem, vel ab alio homine iterum sumeretur, aliter tamen dicendum fortasse alicui videbitur, si illis speciebus corruptis, & reproducta iterum eadem materia, & eadem quantitate, iterum generaretur tritico, & fieret panis, ac consecraretur, licet enim tunc esset idem corpus Christi sub eadem quantitate panis, adhuc videtur posse dici, non esse idem sacramentum, quod prius fuerat; tum quia cætera accidentia panis essent diuersa, tum etiam quia licet omnia priora accidentia panis fuissent diuinitus reproducta; consecratio tamen diuersa requireretur; quæ videtur sufficere ad variandum ens artificiale, vt quando crux lignea dissolueretur, & postea ex eiusdem lignis, & clauis iterum construeretur, censeretur moraliter esse crux noua, eo quod interruptio illa indigens nouo artificio ad hoc, vt iterum resisteret ens artificiale, sufficit ad variandum illud ens artificiale moraliter: vnde calix consecratus, si rumpatur, & dissoluatur, ac postea ex eadem materia fiat calix, indigebit noua consecratione, quia censeretur nouus calix propter nouum artificio, quod interuenit. Cum ergo sacramentum illud propter corruptionem specierum dissolutum fuisset, & postea de nouo construat per nouam formam, & nouam coniunctionem corporis Christi cum speciebus, videtur etiam fore nouum sacramentum.

Cæterum, si hæc ratio sufficeret ad multiplicanda sacramenta simpliciter, & absolute, probaret etiam in nostra sententia, licet hoc sacramentum dicat in recto solum corpus & sanguinem Christi, adhuc plures hostias saltem à diuersis consecratas esse multa sacramenta propter diuersum artificio, nempe diuersam formam, & diuersam coniunctionem specierum cum corpore Christi, sicut calix est diuersus, licet argentum sit idem, propter diuersam formam artificialem de nouo inductam. Quare dicendum est, in rigore loquendo, id non sufficere, neque in illo casu crucem fore diuersam in rigore physico loquendo, quia id, quod importatur in recto, est idem, nec

nec possunt eiusmodi concreta accidentalialia multiplicari, nisi multiplicetur rectum, seu subiectum, vt constat in vno homine habente plures paternitates etiam successiue vnā post aliam, qui tamen non dicitur alius pater ab eo, qui prius fuit. Latius tamen, & in ordine ad vsum humanum appellatur aliquando alia crux & alius calix, nempe pro formali, seu habere aliam formam artificialem crucis, vel calicis, & ideo indiget noua consecratione; quia nimirum consecratio ex intentione consecrantis videtur affixa, non argento, sed formæ calicis, secundum quam delerui potest ad vsum sacrificij, quare destructa forma artificiali calicis, prout moraliter destrui censetur, quando indiget nouo artificio, vt habeat talem figuram & partium dispositionem, censetur etiam perisse consecratio, nec posse redire, nisi de nouo consecratur. Est ergo latior, & minus propria illa loquutio, qua dicitur alius calix, sicut si aliquis, qui eandem vestem sæpius dissoluit, & refecit, diceretur habuisse decem vestes; aut qui librum dissolutum iterum conglutinat, diceretur accipere, vel habere alium librum; quæ loquutiones, vt constat, non sunt propriæ; dicitur tamen aliquo modo ille alius calix, quasi æquiualeat, quia in ordine ad vsum sacrificij ineptus est, perinde ac si esset alius, nisi de nouo consecratur; eo quod consecratio prima non erat affixa materiæ, sed formæ artificiali, quæ iam per fractionem moraliter destructa censetur. Sic ergo sacramentum illud improprie posset dici aliud ratione formæ & nouæ conglutinationis, & constructionis partium; in rigore tamen loquendo esset idem, si totum, quod importatur in recto, manet idem: si autem rectum ex aliqua parte esset diuersum, aliqua etiam ex parte diuersum erit sacramentum.

Aduerte tertio, in eadem sententia ponente species etiam significari in recto, licet propter specierum separationem dicenda essent multa sacramenta, illam tamen pluralitatem non esse sumendam ex respectu, quem species illæ haberent ad plures refectioes, aut cibationes, sed ex separatione, vt diximus, illarum specierum. Si enim multitudo desumenda esset, vt aliqui volunt, ex aptitudine, quam species habent ad plures cibationes, sequeretur fore etiam multa sacramenta ante separationem, si plures hostiæ simul consecrarentur, aut plures panes, quos vnica comestione non posset vnus homo simul sumere, aut si vinum in ea quantitate consecraretur, quam vnus homo non posset simul bibere: tunc enim multiplicandum esset etiam sacramentum per ordinem ad plures sumptiones, vel refectioes, cum non esset aptum ad vnā, sed ad plures. Non ergo deberet sumi pluralitas, sed ad plures. Non ergo deberet sumi pluralitas, sed ad plures. Non ergo deberet sumi pluralitas, sed ad plures.

Vltimò aduerte, in eadem sententia non debere multiplicari sacramenta propter plures significatioes, & virtutes ad causandas plures gratias in diuersis, prout vult Vasquez num. 16. & 17. dicens, vnā hostiam vnā solam gratiam posse significare, & causare; plures verò hostias plures gratias in diuersis. Hoc tamen difficile est, quia significatio in actu primo, & virtus causatiua est essentialis sacramento, vt fateretur ipse Vasquez ibi. pluralitas autem sacramenti non est essentialis Eucharistiæ; nam eadem partes hostiæ, quæ vnitæ erant vnū sacramentum, diuisæ sunt plura in eius sententia, & duæ partes specierum vini separatæ in duplici calice, sunt duo sacramenta; si autem coniungantur in vno calice, non sunt iam duo, sed vnū sacramentum, & quidem tunc non perdidit aliquam virtutem.

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

causandi, vel significandi gratiam propter illam coniunctionem: adhuc enim significant gratiam, quam causare possunt in omnibus, qui ex illo calice sumpserint, quotquot illi sint: non sumitur ergo pluralitas ex noua virtute significandi, vel causandi, quam habeant, semper enim significant gratiam causandam de nouo per nouam sumptionem; neque ex se significant magis vnā gratiam causandam per vnā sumptionem, quam plures gratias causandas per plures sumptiones. Sed de his satis.

DISPUTATIO III.

De necessitate Eucharistiæ.

SECTIO I. *Premittitur, quid sit necessitas mediij; quid præcepti.*

SECTIO II. *Utrum Eucharistia sit necessaria ad salutem necessitate mediij?*

DE hoc agit S. Thomas in præsentis art. 3. ubi non est sermo de necessitate præcepti, sed de necessitate mediij: nam de necessitate præcepti agitur infra quæst. 80. Oportebit autem prius breuiter tradere, quid sit necessitas mediij, quid præcepti.

SECTIO I.

Premittitur, quid sit necessitas mediij, quid præcepti?

HÆC distinctio ab antiquis insinuata à Neotericeis accuratius traditur, cum quibus supponendum omnino est, dupliciter aliquid esse necessarium ad salutem, scilicet vel necessitate mediij, vel necessitate solum præcepti. Primo modo dicitur necessaria gratia iustificans; nam est medium necessarium ad beatitudinem consequendam: secundo modo dicitur necessaria restitutio rei ablata, vel obseruatio ieiunij, &c. Est autem non exigua difficultas, & controuersia inter recentiores Theologos in explicanda omnino differentia inter vtramque necessitatem; de quo videndus est vltra alios Vasquez in præsentis disput. 169. cap. 1. & tom. 4. in 3. part. quæst. 84. artic. 5. dub. vnicò. In qua quæstione, omittis variis sententiis, breuiter dicendum censeo, illa dici necessaria necessitate mediij, quæ requiruntur, vt conducant ad salutem, vel ad aliquid necessarium ad salutem æternam, & sine quibus salus haberi non potest; illa autem dici necessaria necessitate præcepti, quæ solum requiruntur necessariò, vt vitetur aliquod peccatum, quod esset obex ad salutem. Hinc est, Baptismus esse necessariū necessitate mediij, quia requiritur necessariò ad primam gratiam, sine qua salus non obtinetur; at verò restitutio solum est necessaria necessitate præcepti, quia solum requiritur, ne ponatur obex peccati retinendo alienum.

Ex quo oritur alia differentia, per quam à posteriori dignoscuntur facile necessaria necessitate mediij, & necessaria necessitate præcepti; nam quæ solum sunt necessaria hoc posteriori modo, talia sunt, vt eorum ignorantia excuset; nam si quis inuincibiliter ignoret obligationem restituendi, non ideo damnabitur; at verò in iis, quæ sunt necessaria necessitate mediij, ignorantia etiam inuincibilis, licet excuset à nouo peccato, non tamen excusat defectum illum; vt si quis inuincibiliter ignoret necessitatem Baptismi, licet excusetur à nouo peccato, quod

1.
Duplex necessitas mediij & præcepti.

Vasquez.
In quo sita sit differentia inter vtramque necessitatem.

2.
Hinc oritur alia differentia à posteriori.
A necessaria te præcepti ignorantia excusat, sicut ab alia.

37.
Notandum primum.

38.
Notandum secundum.
Vasquez.

39.
Hæc nota reuertitur ad præcedentem sententiam.

in rigore non debet inueniri nisi in iustis.